

Forløbsbeskrivelse

Titel

Her er jeg!

Et billedkunstforløb om identitet, udtryk og leg

Fag og klassetrin

Forløbet er udviklet til valgfaget billedkunst i 7. og 8. klasse

Tidsramme

Forløbet består af fire dele, hvor hver del varer mellem 6-12 lektioner. Tidsrammen kan være fleksibel afhængig af, hvor dybt man går i de enkelte delopgaver.

Formål og Mål

Forløbets formål er at komme med et bud på en billedkunstundervisning, som udfordrer det læringsrum, der traditionelt er knyttet til faget. Med forløbet præsenteres billedkunstopgaver i en blanded form med såvel synkroner som asynkroner aktiviteter. Der inddrages en række digitale teknologier som giver mulighed for at skabe legende, lærende fællesskaber også på afstand.

Forløbet har til formål at støtte lærerne med fagfaglige og didaktiske greb ligesom der med opgavernes udformning skabes rum for elevernes egne perspektiver, kreative udfoldelse og spontanitet.

Målet med forløbet er at udfordre skolens ældste elever til at fastholde legen, det afprøvende og det nysgerrige i deres billedarbejde. Forløbet sætter fokus på billedkunstfaglige eksperimenter og projekter gennem iterative processer, hvor den undersøgende og eksperimenterende tilgang er central.

I forløbet arbejdes med de billedkunstfaglige kompetenceområder billedfremstilling, billedanalyse og billedkommunikation.

Særligt er der lagt fokus på følgende færdigheds- og vidensområder og -mål.

- Udtryksformer
- Eksperimenterer
- Billedkomposition
- Billedfunktion
- Visuel kommunikation

Kort resume

Forløbet sætter fokus på identitet som noget, vi skaber for os selv, tillægger andre og bliver givet af de mennesker, der er omkring os. Med billedsproget og dets særlige virkemidler har vi mulighed for at udtrykke og eksperimenterer med identiteter på måder, som fanger en ganske særlig kombination af leg, frihed og eftertænksomhed.

Forløbsbeskrivelse

Forløbet præsenterer forskellige billedfaglige opgaver, som alle peger ind i forløbstitlen "Her er jeg!" Der arbejdes med rumlige og digitale billeder i en opsætning, som vil kunne gennemføres såvel på skolen som hjemme.

Forløbet er opbygget med en kort intro. Herefter følger to undertemaer, **Selviscenesættelse - mit (u)perfekte jeg** og **Køn, krop og kultur**. Man kan vælge at arbejde med det ene af de to undertemaer eller begge. Temaet slutes af med et projektforbånd, kaldet **Identitet, hvem er jeg?**

Hvorfor dette forløb

Kreative arbejdsprocesser og æstetisk læring giver særlige muligheder for at forstå og formidle det, der kan være svært at sætte ord på. Abstrakte begreber, fænomener og følelser får i billedkunsten et sprog at kommunikere med. At arbejde kreativt med billedsprog har en iboende opmærksomhed på det legende og eksperimenterende, som i dette forløb giver eleverne mulighed for med egne valg og fravalg at udforske, påvirke og udvikle indholdet.

Forløbets fokus på identitetseksperimenter peger direkte ind i elevernes egen verden og giver dem mulighed for at inddrage netop det, de brænder for. Det sikrer ejerskab og engagement som grobund for selvbestemmelse og medbestemmelse. I forløbet er der desuden indbygget en iterativ tilgang til arbejdet med opgaverne, så elever og lærere kan undersøge og afprøve forskellige udtryk og løsningsforslag.

Gennem materialet understøttes læreren med indledende billedserier som rammesætter opgaven ligesom der løbende er indtænkt nedslag i loops af fagfaglig og tematisk karakter.

Forløbet er tænkt som en blended ressource, hvor onlineaktiviteter spiller sammen med opgaver og afprøvninger offline. Den eksperimenterende billedfremstilling foregår fortrinsvis væk fra skærmen, mens det analytiske perspektiv bringes i spil gennem digitale ressourcer. Størstedelen af billedopgaverne vil kunne løses både individuelt og i grupper af varierende størrelse.

Ressourceoversigt

Videoer:

1. Pitch til temaet
2. Foto som udtryksform
3. Køn, krop og kultur – intro til temaet
4. Skulptur som udtryksform
5. Identitet - hvem er jeg? – intro til opgave og procesmodel

Forløbsbeskrivelse

Powerpoints - lærer/elev henvendt:

- A. Intro til forløbet
- B. Selviscenesættelse - underforløb 1
- C. Køn, krop og kultur - underforløb 2
- D. Identitet – hvem er jeg? - afslutningsopgave

Lærervejledning - detaljeret forløbsgennemgang

Lektions/forløbsplan

Forløbet er bygget op over en tragtmodel, hvor anslaget taler bredt ind i forløbets tematikker. Dette for at aktivere elevernes forforståelse og bringe den i spil i billedarbejdet. Efterfølgende snævres arbejdet ind i selve produktionsfasen, hvor der er skabt to individuelle underforløb. Det er muligt at arbejde med hvert af disse underforløb uafhængig af hinanden eller man kan vælge at arbejde med dem begge – under hver underforløb findes forskellige øvelser, som kan tage kortere eller længere tid.

Afsluttende arbejdes med et samlande billedprojekt, som bygger på den tematiske og fagfaglige læring eleverne har opnået i de indledende faser. Arbejdet med billedprojektet tænkes på samme måde som arbejdet med afgangsprøven i billedkunst, hvor der lægges vægt på undersøgende, eksperimenterende og producerende elementer afsluttet med en reflekterende samtale.

Se progressionsmodel for afslutningsforløb.

Intro:

Øvelse med Ordsky

Eleverne inviteres ind i forløbet ved at trække på erfaringer og oplevelser fra deres egen hverdag. Disse bringes i spil gennem en online-øvelse, som sætter en særlig stemthed for forløbet. Der skabes et fællesskab omkring temaet, hvor alle kan bidrage - selve øvelsen er anonym for at skabe trygge rammer for alle omkring en følsom tematik. I et program som fx AhaSlide eller Mentimeter, skaber eleverne wordclouds, der kickstarter tankeprocesser og refleksioner over forløbets tema. Med forskellige spørgsmål som igangsætter inspireres eleverne til at undersøge og undres over, hvad der gør ethvert menneske til noget særligt.

Spørgsmålene kunne være:

- Hvem er jeg?
- Hvorfor er jeg?
- Hvordan skaber jeg mig selv?
- Hvad påvirker skabelsen af en identitet?
- mm.

Forløbsbeskrivelse

Aha-slide eller Mentimeter:

<https://www.mentimeter.com>

<https://www.skoletube.dk/>

Bemærk: Aha-slides findes på Skoletube, og på Mentimeter kan man lave en Educational konto gratis.

Video 1 - Pitch til temaet

Efter introøvelsen pitches forløbets ide og indhold – hermed tydeliggøres, at eleverne med deres eget billedarbejde skriver sig ind i et eksisterende felt i den visuelle kultur.

For at skabe et fælles erfarings- og forståelsesgrundlag for forløbets indhold, arbejder eleverne som udgangspunkt med de samme oplæg til aktiviteter, men de eksperimenterende undersøgelser og afprøvninger i forløbet vil naturligt bære præg af hver enkelt elevs/gruppens særlige fokus.

Refleksionsøvelse

Som afslutning på introen til forløbet kan der igangsættes en refleksionsøvelse, der forholder sig til ordskøvelsen og til pitch-videoen og som indkredser forløbets tema. Dette kan gøres anonymt i fx en Padlet eller som dialogøvelser i mindre virtuelle rum i fx Zoom eller Teams.

Refleksionsøvelsen kan bindes op på de spørgsmål, som blev introduceret i ordskøvelsen og pege ind i, hvordan identitet udtrykkes gennem kunsten. Hvilke muligheder har kunsten for at udtrykke identitet? Hvilke virkemidler kan der bruges? Er der forskel på en personlig identitet og en kunstneridentitet?

Introduktion til underforløb:

I det følgende præsenteres de to individuelle underforløb hhv. **underforløb 1: Selviscenesættelse – mit (u)perfekte jeg** med foto som udtryksform og **underforløb 2: Køn, krop og kultur** med rumlig form som udtryksform. Begge underforløb tager udgangspunkt i en kreativ, legende og eksperimenterende tilgang til billedkunstoffaget og til forløbets overordnede tematik.

Det er muligt at arbejde med hvert af disse underforløb uafhængig af hinanden eller man kan vælge at arbejde med dem begge – under hver underforløb findes desuden forskellige billedøvelser, som kan tage kortere eller længere tid.

Underforløb 1: Selviscenesættelse – mit (u)perfekte jeg

Udtryksform: Foto

Som baggrund for arbejdet ser eleverne video 2 om foto som udtryksform.

Forløbsbeskrivelse

Øvelse 1:

Se video med Noah Kalina på Youtube - <https://youtu.be/iPPzXIMdi7o> - se derefter udsendelsen "Ansigter" på mitCFU, hvor Noah Kalina fortæller om sit Everyday-projekt, hvor han tog billeder af sig selv hver dag i mere end 12 år. <http://absalon.mitcfu.dk/TV0000029176> (Særligt 12:00 til

15:00)

1. Samtale: Overvej hvorfor videoen er speciel? Hvorfor appellerer den til os? Hvad fortæller den om os selv og vores eget liv? Forgængelighed og livets flygtighed? Er det kunst? Hvorfor, hvorfor ikke?
2. Opgave: Den næste uge tager hver elev mindst tre billeder af sig selv om dagen, som bruges til at lave en parafrase over Noah Kalinas værk. Det må gerne være "ærlige" billeder, der viser eleverne som de er uden filtre og forskønnelse. Eleverne må også vælge at arbejde med at iscenesætte sig selv.
3. Arbejd legende og eksperimenterende med billederne – overvej lys, vinkling, rekvisitter, baggrund mm. Men eksperimenter også med det spontane og impulsive og gem analysen til senere.
4. Noter refleksioner over valg og fravalg i en logbog.
5. Rediger billederne i fx Wevideo eller i et andet videoredigeringsprogram. Sæt billederne sammen, så hver elev får sin egen timelaps-film*.
6. Saml klassens film på en kanal og præsenter dem gerne for hinanden.

*Timelaps-filmen kan laves på forskellige måder. Eleverne kan enten bare tage fotos med deres kamera. Men hvis man vil sikre, at ansigtet er placeret samme sted på alle billederne, så kan man fordel anvende et animationsværktøj, hvor der er mulighed for at lave "onion skin."

Onion skin er en hjælpefunktion i de fleste animationsapps. Den viser dig både det billede, du lige skal til at tage samt en uklar skygge af det, du lige har taget. Det er for at hjælpe dig til at kunne se, hvor personer og ting placeres på billederne, så det ikke kommer til at se rystet ud, når man afspiller filmen.

Du kan anvende fx appen iMotion til at lave optagelserne.

Øvelse 2:

1. Se nærmere på den finske fotograf Iiu Susirajas værker. (<http://www.iiususiraja.com/photos/>)
Eleverne skal lægge mærke til, hvad det gør ved dem at se på billederne. Hvordan reagerer de?? Og hvorfor? Læg et analytisk greb på billederne. Hvilke virkemidler har hun anvendt? Farve, komposition, vinkler. Hvilken effekt får det, at hun har truffet netop disse valg?
2. Lad eleverne dele deres tanker og oplevelser synkront enten mundtligt eller skriftligt fx Padlets – brug gerne ovenstående refleksioner som spørgsmål og guidelines for erfaringsudvekslingen – eller asynkront i en logbog fx i Book Creator eller et word-dokument.

Forløbsbeskrivelse

3. Opgave: Hver elev vælger nu en situation fra hver deres egen hverdag og laver en opstilling inspireret af Iliu Susiraja. Det kan være en situation, eleven føler er sjov, svær, underholdende, irriterende, kedelig, grænseoverskridende eller bare helt almindelig hverdagsagtig. Arbejd med forskellige rekvisitter og udstyr og sæt fokus på, hvordan disse understøtter og udtrykker det, der skal vises. Husk overskriften "mit(u)-perfekte jeg". Sæt også fokus på egen "styling", kropssprog og ansigtsudtryk som en væsentlig del af billedudtrykket. Eksperimenter med forskellige positioner og vinkler og afprøv, hvad der virker bedst. Tag billeder af de forskellige udtryk og vurder styrker og svagheder. Ændr i opsætningen de steder, det er relevant og tag nye billeder.

Refleksion/evaluering:

Gennem billedsamtaler og øvelser har eleverne mulighed for at udvikle bevidsthed om de erfaringer og den viden af billedfaglig og kommunikativ karakter, de har fået undervejs i forløbet. Ved at stille nysgerrighedsskabende og afklarende spørgsmål kan der sættes fokus på områder, som viser sig at kræve mere præcisering, opmærksomhed eller udfoldning. Samtidig får eleverne mulighed for at sætte ord på deres tanker og erfaringer, ligesom øvelser/lege/undersøgelser er med til at skærpe elevernes blik og sprog for kommunikative og billedfaglige elementer.

Spørgsmål til en reflekterende billedsamtale kan være:

- Hvad ved jeg om selviscenesættelse?
- Hvilken rolle spiller opsætningen af "scenen" for oplevelsen?
- Hvordan har kunstnerne i opgaven iscenesat sig selv?
- Hvad ved jeg om foto som udtryksform?
- Hvilke virkemidler skal man være opmærksom på, når der tages billeder?

Underforløb 2: Køn, krop og kultur

Udtryksform: Skulptur, ready made

Intro:

Se introvideo om køns- og kropsidealer i forskellige kulturelle sammenhænge

1. Intropgave: "Vis hvem du er". Eleverne tager tre udvalgte billeder fra deres værelser - hvad fortæller disse billeder om eleven, og den person han/hun er? Udvælg tre genstande fra hjemmet. Lav en kreativ opstilling med de genstande, der er fundet og præsenter dem på en video. Eksperimenter med, hvordan tingene skal stå, hænge, ligge. Måske noget skal stå på hovedet eller puttes halvejs ind i noget andet? Hvad siger genstanden om eleven? Hvordan kan specifikke genstande bruges til at beskrive personer?

Forløbsbeskrivelse

2. Billedsamtale online – synkront el. asynkront – mundtligt el. skriftligt: Overfør overvejelserne fra forrige opgave til disse billeder fra den visuelle kultur. Hvordan bliver køn, krop og kultur beskrevet her? Begge billeder bliver kort præsenteret i introvideoen – byg gerne videre på beskrivelserne herfra.

P. S. Krøyer - Familien Hirschsprung

<https://www.hirschsprung.dk/historie/tobak-og-kunst>

Ugo Rondinone – I don't live here anymore

<http://temalinje.louisiana.dk/#show/7ee44bc9-6f21-439b-9902-b6cc53ad2c27/active/c602a649-fe5d-4772-ae23-bafaa83bc0b4>

Som baggrund for arbejdet med øvelse 1 og 2 ser eleverne video 4 om skulpturel form som udtryksform.

Øvelse 1:

1. Opgave: Hver elev eksperimenterer med at fremstille en skulptur, en readymade eller en rumlig opstilling med udvalgte ting og rekvisitter, der definerer den enkelte elev eller som i deres sammensætning viser en fortolkning af en problematik i forhold til køn, krop og kultur. Leg med elementer, som ikke normalt passer sammen. Eksperimenter med størrelser, former og betydninger - herunder den forståelse, der ofte samfundsmæssigt er tilknyttet specifikke ting. Inddrag viden og erfaring fra fagvideoen om skulpturel form. Overvej også hvilket miljø værket placeres i. Er det på værelset? I gården? På marken? Hvilken betydning har det for tolkning og forståelse af billedudtrykket? Værket skal som udgangspunkt ses og opleves tredimensionelt, men er det ikke muligt med den fysiske tilstedeværelse, kan det skulpturelle værk formidles gennem foto eller video evt. bearbejdet digitalt.

Eleven skal i øvelsen forholde sig til et eller flere af følgende temaer. Der kan desuden inddrages elementer som fortid, nutid og fremtid, modsætninger, farver og stemninger mm.:

- køn – herunder kønsroller, kønsstereotyper, fordomme om køn mm.
- krop – herunder kropsidealer, kropsbevidsthed, kropsmanipulation mm.
- kultur – herunder lande, traditioner, miljøer

Øvelse 2:

1. Fokus i øvelsen er rumligt arbejde med kroppen. Som opvarmning indledes med små samarbejdsøvelser / dramaøvelser, der er med til at gøre eleverne trygge ved at arbejde med deres egen krop som skulpturretskab.

Opvarmning kan være:

- at eleverne i grupper arbejder sammen, hvor én er kunstner, som skal skabe skulpturer med de andre elever som "materiale".
- at eleverne arbejder sammen om at lave en af eleverne om til en skulptur vha. udvalgte materialer fx. stof, en papkasse, reb, net ...

Forløbsbeskrivelse

Øvelsen kan udvides ved at finde bestemte ting i huset, som eleverne agerer med og forholder sig til – det vil kunne gøres både foran kameraet og i det fysiske rum.

Med en vandflaske er det fx oplagt at posere som om man drikker, "hælder vand ud af ørerne", tisser i flasken.... Leg og eksperimenter med forskellige genstande.

Øvelsen kan fastholdes ved, at man tager et foto eller optager en video. Her er det vigtigt, at kameraet ikke er udtryksformen, men middel til at fastholde det skulpturelle udtryk. De færdige udtryk kan deles i en Padlet, så de hurtigt kan tilgås af alle og dermed let gøres til genstand for billedsamtale.

Det er væsentligt at italesætte med eleverne, at disse billeder ikke deles videre uden for undervisningen, men forbliver en del af det særlige undervisningsrum.

2. Opgave: I denne opgave skal eleverne lege med deres udseende og karikere identiteter. Det kunne fx være at klæde sig ud som drag, som det modsatte køn eller at eleverne viser sig selv som det modsatte af det, de gerne vil fremstå som. Det er vigtigt, at der arbejdes med at overdrive for at modtageren har lettere ved at afkode budskabet og det, der ønskes udtrykt.

Overvej følgende:

- De vigtigste kendetegn ved karakteren
- Forskelle og ligheder med eleven selv
- Billedsproglige virkemidler
- Kroppens muligheder – og begrænsninger

Opgaven vil kunne gennemføres på forskellige niveauer, som listes her:

NIVEAU 1- solo

- Arbejd med at finde det kropslige udtryk, skulpturen skal have. Er det et udtryk som den slidte arbejdsmand, den store diva eller drag queen, den akavede teenager, den sejrende sportsmand eller?? Vælg en fysisk position, der passer til
- Arbejd med åbne og lukkede områder i positionen og sæt fokus på forskellige vinkler.
 - Tag fotos for at fastholde figuren og eksperimenter med vinkler, lys og skygge

NIVEAU 2 – når en bliver til flere

- Vælg et kropsligt udtryk – en persona, se ovenstående - og vælg en fysisk position, der passer til
- Lad karakteren og dens position forholde sig til andre karakterer (2-3 pers)
- Hvordan kan karakteren være præcis sig selv, når de andre også skal være en del af værket?
- Hvordan forholder karaktererne sig til hinanden?
- Arbejd med åbne og lukkede områder i positionen og sæt fokus på forskellige vinkler.

Forløbsbeskrivelse

- Eksperimenter med vinkler, lys og skygge – tag fotos for at fastholde "skulpturen", karaktererne har skabt.

NIVEAU 3 – vild, vildere.....

- Fuld iscenesættelse af karakteren - se ovenstående for ideer til persona
- Brug gerne paryk, briller, makeup, ansigtsmaling, fjerboa, handsker eller andre rekvisitter o lign. til at understrege udtrykket.
- Skab et skulpturelt udtryk med andre personligheder, baggrund og rekvisitter
- Arbejd med kroppe og rekvisitter som skulpturelementer og eksperimenter med at fange forskellige stemninger fx. glæde, tristhed, selvtillid

Refleksion/evaluering:

I forløbet har eleverne arbejdet med en undersøgende, eksperimenterende og nysgerrig tilgang til billedarbejdet med udgangspunkt i billedsprogets virkemidler og tematiske problemstillinger. Billedsamtales er væsentlig for arbejdet omend den udfordres i form og indhold, når rammerne bliver digitale og deraf mere formaliserede.

Den er desuden udgangspunktet for at læreren kan identificere tegn på læring hos eleverne og kan fx bygge på følgende refleksionsspørgsmål:

- Hvad ved vi om skulpturer og rumlige figurer som udtryksform?
- Hvad ved vi om den skulpturelle arbejds metode og om forskellige materials karakter og struktur?
- Hvilke forskelle og ligheder kan der være på mere traditionelt skulpturarbejde i forhold til fx ready mades?
- Hvordan kan man bruge kroppen til at udtrykke stemninger og følelser?
- Hvad kan ting og andre rekvisitter bidrage med til billedudtrykket?

Afslutningsforløb:

Identitet – hvem er jeg?

Afslutningsforløbet bygges op over nedenstående progressionsmodel og tager udgangspunkt i de arbejdsprocesser, som karakteriserer afgangsprøveforløbet i faget billedkunst.

I de foregående forløb har eleverne stiftet bekendtskab med en række udtryksformer, som de i denne opgave kan vælge at arbejde videre med. Samtidig er det også muligt for den enkelte lærer at vælge at tildele eleverne en specifik udtryksform til arbejdet med forløbet.

Forløbsbeskrivelse

Hvis læreren vælger en udtryksform, som eleverne ikke tidligere har arbejdet med, bør eleverne lære udtryksformen at kende inden de anvender den til opgaven.

Se video for gennemgang af procesmodel

Opgaven:

Eleverne skal med udgangspunkt i den konkrete udtryksform skabe et visuelt udtryk, der viser deres fortolkning af temaet "Identitet – hvem er jeg?" Udtryksformen kan evt. kombineres med en ekstra udtryksform, så der er to udtryksformer at arbejde med i billedprojektet.

Arbejdsprocessen fastholdes igennem forløbet gennem foto og skitsearbejde. Disse arbejder kan med fordel samles fx i en Padlet eller i Book Creator, hvor eleverne desuden kan notere overvejelser og refleksioner over eget produkt og proces.

Som afslutning på forløbet laves en fernisering. Her kan eleverne præsentere deres afslutningsværk ligesom forløbets andre eksperimenter og billedarbejder kan indgå. Ferniseringen kan være en fysisk begivenhed ligesom den kan streames direkte eller optages og indgå som et asynkront element.

Elev peerfeedback (test)

Opgaverne i forløbet er konstrueret, så der ikke findes én specifik løsning, eleverne skal komme frem til. Dermed inviteres eleverne som grundprincip til at arbejde i en fejlmodig kultur, som vægter eksperimenter, kreativitet og leg højere end mål og specifikke resultater.

Flere gange i forløbet faciliteres møder mellem elever og lærere, irtuelt og i den virkelige verden, hvor deltagerne leger sammen og deler deres umiddelbare oplevelse af forskellige billedudtryk. Her er ikke tale om vurdering og indbyrdes konkurrence, men derimod om understøttelse af eksperimenterende, æstetiske processer.

Elevproduktion – redesign (learn)

Det er en grundlæggende præmis for billedarbejdet i dette forløb at det indgår som en del af en iterativ proces. Læreren understøtter denne proces ved at stille åbne, nysgerrige spørgsmål til proces og produkt, som udfordrer og udvikler de tanker og ideer, eleverne har. Det vil til stadighed være muligt at arbejde videre på de enkelte produkter, men det tidsmæssige perspektiv taget i betragtning er det væsentligt, at der også italesættes en deadline for de enkelte opgaver. En tidsbegrænsning kan også anvendes som et kreativt bånd i den skabende proces. Alle opgaverne i forløbet er bygget over en designtænkning, der åbner mulighed for, at eleverne i deres billedarbejde kan ændre, udvikle og redesigne i forhold til den læring og erfaring som opnås gennem arbejdet med opgaverne.

Afslutning

Forløbet afsluttes med en fælles fernisering, hvor eleverne udstiller de billedudtryk, der er blevet arbejdet med i forløbet. Der lægges op til, at eleverne så vidt muligt besøger hinandens værker og tager del i oplevelsen af den historie, det enkelte værk vil formidle.

Det vil desuden være oplagt at undersøge, hvordan resten af skolen, forældre og andre interessenter kan besøge udstillingen, når fysisk fremmøde er begrænset. Her vil eleverne fx kunne etablere en online version af deres udstilling, hvor alle har et ansvar for det samlede udtryk.